

6. Luchenko D.V. (2003). Problemy systematyzatsii pryntsyviv kontrolno-protseusualnoi diialnosti [Problems of systematization of the principles of control and procedural activity]. *Derzhavne budivnytstvo ta mistseve samovriaduvannia*. № 5. pp. 199–207. [in Ukrainian].
7. Poroshchuk P.P. (2015). Administratyvno-pravovi zasady kontroliu za diialnistiu aparatu sudu [Administrative and legal principles of control over the activities of the court staff]: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.07. Kyiv. 16 p. [in Ukrainian].
8. Prylypchuk O.V. (2016). Yevropeyskyi administratyvnyi prostir: pryntsyvy ta zasady [European administrative space: principles and principles]. *Derzhavne upravlinnia ta mistseve samovriaduvannia*. Vyp. 2. pp. 46–50. [in Ukrainian].
9. Rtyshcheva T.O. (2018). Administratyvno-pravovyi status pomichnyka-konsultanta narodnoho deputata Ukrainy [Administrative and legal status of the assistant-consultant of the People's Deputy of Ukraine]: dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.07. Kyiv. 220 p. [in Ukrainian].
10. Chumak O.O. (2016). Administratyvno-pravovi zasady diialnosti Derzhavnoi vykonavchoi sluzhby v Ukraini v umovakh reformuvannia orhaniv vykonavchoi vlady [Administrative and legal bases of activity of the State executive service in Ukraine in the conditions of reforming of executive bodies]: dys. ... d-ra yuryd. nauk: 12.00.07. Dnipro. 484 p. [in Ukrainian].
11. Sharaia A.A. (2020). Pryntsyvy administratyvno-protsedurnoho prava: pytannia teorii ta praktyky [Principles of administrative procedural law: issues of theory and practice]: dys. ... d-ra yuryd. nauk: 12.00.07. Zaporizhzhia, 2020. 460 p. [in Ukrainian].

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2020.4.2.6>

ДОСВІД ФРАНЦІЇ У РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАХОДІВ ПРИМУСОВОГО ВИКОНАННЯ ЧЕРЕЗ СТЯГНЕННЯ КОШТІВ ІЗ РАХУНКУ БОРЖНИКА

Олексій Воронько

керівник

Юридичної фірми «АРІО» (Київ, Україна)

ORCID ID: 0000-0003-0994-3710

Анотація. У статті розглядаються особливості правового регулювання засобів примусового виконання за законодавством Франції, зокрема арешт-стягнення грошових коштів із банківського рахунку боржника. Встановлено, що французьке законодавство надає перевагу накладенню арешту і зверненню стягнення саме з банківського рахунку, що є менш дорогим і менш травматичним для боржника порівняно з іншими видами стягнення. Варто також врахувати, що стягнення коштів із рахунку боржника не займає так багато часу, як інші види стягнення. Впродовж останніх років процедура арешту банківського рахунку достатньо еволюціонувала шляхом дематеріалізації. Дедалі частіше банки дають згоду на надсилання виконавцями правосуддя актів про арешт виключно в електронному вигляді. Швидко й ефективно реалізація процедури арешту-стягнення коштів із банківських рахунків боржника стала можливою після запровадження Реєстру банківських рахунків. Важливим моментом є те, що в Реєстрі наявна інформація щодо рахунків, однак вона не містить відомостей щодо руху коштів на них. Тобто інформація з Реєстру може бути використана як підстава для звернення до банку боржника з актом про арешт банківського рахунку. Специфіка виконавчого провадження Франції полягає в тому, що саме існування норм виконавчого провадження дає можливість боржнику добровільно виконати свої зобов'язання, в іншому разі ці дії будуть здійснені в автоматичному порядку.

Ключові слова: примусове виконання, вилучення коштів, виконавче провадження, арешт майна, цивільне процесуальне право Франції.

FRANCE'S EXPERIENCE IN IMPLEMENTING MEASURES OF ENFORCEMENT THROUGH COLLECTION OF ACCOUNTS ON THE DEBTOR'S ACCOUNT

Oleksii Voronko

Head

Law Firm "ARIO" (Kyiv, Ukraine)

ORCID ID: 0000-0003-0994-3710

Abstract. The article considers the peculiarities of the legal regulation of means of enforcement under French law, in particular the seizure and recovery of funds from the debtor's bank account. It has been established that French law favors the seizure and recovery of a bank account, which is less costly and less traumatic for the debtor than other types of recovery. It is also worth noting that the recovery of funds from the debtor's account does not take as much time as other types of recovery. In recent years, the procedure for seizing a bank account has evolved considerably through dematerialization. Increasingly, banks are agreeing to send arrest warrants only in electronic form by bailiffs.

Prompt and effective implementation of the procedure of seizure-recovery of funds from the debtor's bank accounts became possible after the introduction of the Register of bank accounts. An important point is that the Register contains information on accounts, but it does not contain information on the movement of funds on them. That is, the information from the Register can be used as a basis for applying to the debtor's bank with an act of seizure of a bank account. The specificity of enforcement proceedings in France is that the very existence of the rules of enforcement proceedings allows the debtor to voluntarily fulfill its obligations, and otherwise take these actions automatically.

Key words: enforcement, seizure of funds, enforcement proceedings, seizure of property, civil procedural law of France.

DOŚWIADCZENIE FRANCJI WE WDRAŻANIU ŚRODKÓW EGZEKUCYJNYCH POPRAWIEZ ŚCIĄGANIE KOSZTÓW Z KONTA DŁUŻNIKA

Oleksii Voronko

kierownik

Kancelarii prawnej „ARIO” (Kijów, Ukraina)

ORCID ID: 0000-0003-0994-3710

Adnotacja. W artykule omówiono cechy prawne regulujące środki egzekucyjne zgodnie z prawem francuskim, w szczególności aresztowanie-egzekwowanie środków pieniężnych z rachunku bankowego dłużnika. Ustalono, że prawo francuskie preferuje aresztowanie i egzekucję środków właśnie z rachunku bankowego, co jest w porównaniu z innymi rodzajami egzekwowania mniej kosztowne i mniej traumatyczne dla dłużnika. Warto również wziąć pod uwagę, że egzekucja środków z konta dłużnika nie trwa tak długo, jak inne rodzaje egzekwowania. W ostatnich latach procedura aresztowania rachunku bankowego dość ewoluowała poprzez dematerializację. Coraz częściej banki wyrażają zgodę na wysyłanie przez organy wymiaru sprawiedliwości aktów aresztowania wyłącznie drogą elektroniczną. Szybka i skuteczna realizacja procedury aresztowania-egzekwowania środków z rachunków bankowych dłużnika stało się możliwe po wprowadzeniu Rejestru Kont Bankowych. Ważne jest to, że w Rejestrze znajdują się informacje dotyczące kont, jednak nie zawierają one informacji o wpływie środków na nie. Oznacza to, że informacje z Rejestru mogą być wykorzystane jako podstawa do skontaktowania się z bankiem dłużnika z protokołem aresztowania rachunku bankowego. Specyfika postępowania egzekucyjnego Francji polega na tym, że samo istnienie norm postępowania egzekucyjnego umożliwia dłużnikowi dobrowolne wywiązanie się ze swoich zobowiązań, a w przeciwnym razie wykonywanie tych czynności w sposób automatyczny.

Słowa kluczowe: egzekucja, egzekwowanie środków, postępowanie egzekucyjne, areszt majątkowy, prawo postępowania cywilnego Francji.

Вступ. Важливим моментом для розуміння системи виконавчого провадження, яка склалася у Франції, є те, що саме це поняття є дуже широким і включає не тільки безпосередньо виконання судових рішень, але й погашення боргу за пропозицією кредитора до прийняття судового рішення та виконання рішення у добровільному порядку.

Французькі вчені говорять переважно не про виконавче провадження (*procédures d'exécution*), а про шляхи, способи та засоби виконання (*voies d'exécution*) (Donnier, 1993: 61). Вказане поняття означає процедури, які мають на меті змусити зобов'язану особу до виконання судового рішення або іншого зобов'язання.

Такими способами примусу боржника до виконання свого обов'язку перед стягувачем є заходи примусового і забезпечувального характеру. Перелік вказаних заходів визначений у Кодексі процедур цивільного виконання Франції (*Code des procédures civiles d'exécution*). Якщо перші спрямовані на виконання вимог стягувача, підтверджених у встановленому законом порядку, то другі встановлюються з метою захисту прав стягувача, в т. ч. й до прийняття судового рішення.

З огляду на зазначене досвід Франції є вкрай важливим для української системи виконавчого провадження, а тому науково актуальним є вивчення цього досвіду, способів реалізації процедури стягнення коштів із рахунку боржника в рамках примусового покарання.

Метою статті є вивчення досвіду Франції у процесі реалізації процедури стягнення коштів із рахунку боржника в рамках примусового покарання.

Виходячи з поставленої мети, потрібно вирішити такі завдання:

- охарактеризувати норми цивільного процесуального права Франції, що регулюють процедуру примусового виконання, зокрема шляхом процедури стягнення коштів із рахунку боржника;
- сформулювати рекомендації із застосування досвіду Франції для українського процесуального законодавства.

Ключовими у процесі формулювання наукових суджень і висновків у нашому дослідженні стали формально-логічний і системно-структурний методи. Логіко-семантичний метод дозволив визначити процедуру реалізації примусу й арешту-стягнення грошових коштів. Компаративістський підхід дозволив визначити спільні та відмінні риси у процесуальному законодавстві Франції та України, яке регулює процедуру стягнення грошових коштів.

Основна частина. Процедури виконання забезпечувального характеру відповідно до французького законодавства – це такі способи виконання, що дозволяють стягувачу поширити на майно боржника заходи забезпечення (у буквальному перекладі – «передати майно під руку правосуддя»). Ці заходи забезпечення стягнення майна боржника (фр. *saïse*) спрямовані передусім на забезпечення майбутнього виконання

(передаючи арештоване майно «під руку правосуддя», стягувач забезпечує себе від неплатоспроможності боржника), а пізніше – на безпосередню реалізацію виконавчого документа.

Поділ процедур цивільного виконання у Франції на дві складові частини, а саме заходи примусового виконання, вони ж «*mesures d'exécution*», і заходи забезпечувального характеру, «*mesures conservatoires*», є традиційним і склався історично.

Заходи виконання мають на меті реалізацію суб'єктивних матеріальних прав, визначених у виконавчому документі. Деякі з них дозволяють отримати стягувачу те, що йому належить, за відсутності будь-якої співпраці з боржником. Наприклад, у Франції найбільш поширеними засобами примусового виконання є арешт-стягнення грошових коштів із банківського рахунку боржника (фр. *saisie-attribution*), арешт-продаж рухомого майна (фр. *saisie-vente des biens mobilier*).

Варто згадати, що в ході реформи виконавчого провадження 1991–1992 рр. законодавцем ставилося завдання щодо полегшення погашення боргу перед стягувачем. Таким чином, законодавчо було надано перевагу накладенню арешту і зверненню стягнення саме з банківського рахунку, що є порівняно з іншими видами стягнення менш дорогим і менш травматичним для боржника. Варто також врахувати, що стягнення коштів із рахунку боржника не займає так багато часу, як інші види стягнення. Відсоток погашених цивільних і комерційних боргів у Франції після запровадження вказаних процедур значно підвищився.

Арешт банківського рахунку дозволяє стягувачу отримати суму коштів, які йому заборгував боржник, безсередньо від банку останнього. Вказана процедура проходить декілька етапів.

Якщо стягувач забезпечений виконавчим документом, він може звернутися до виконавця правосуддя за місцем проживання боржника. Перш ніж розпочати процедуру арешту з метою покриття боргу, виконавець правосуддя повинен переконатися в тому, що боржник повідомлений про наявність виконавчого документа. У певних випадках відповідальною за таке повідомлення є канцелярія суду, який видав виконавчий документ, але подеколи ця процедура входить до компетенції виконавця правосуддя. З цією метою він зобов'язаний розшукати за місцем проживання боржника та вручити йому виконавчий документ. Із часу такого повідомлення розпочинаються строки для його виконання. Зазвичай боржник одразу визнає наявність у нього боргу, що часто буває у разі стягнення аліментів. Для цього він підписує відповідний документ, який передається в банк.

З'ясувавши, що боржник належним чином повідомлений про наявність виконавчого документа, виконавець правосуддя видає акт про арешт банківського рахунку, який надається чи надсилається банку. Вказаний акт повинен відповідати вимогам щодо його оформлення, визначених ст. 648 Цивільного процесуального кодексу Франції, серед яких обов'язково має бути зазначена сума коштів, що підлягає стягненню.

Банк зобов'язаний негайно повідомити про наявність банківського рахунку (рахунків) і залишок коштів на них. Вказана інформація узагальнюється виконавцем правосуддя, і сума боргу (плюс послуги виконавця правосуддя) блокується на 15 днів (ст. L162-1 Кодексу процедур цивільного виконання Франції) (Code de procédure civile). Виконавець правосуддя повинен проінформувати боржника про накладення арешту впродовж 8 днів із моменту винесення акта, долучивши копію протоколу про арешт (ст. R211-3 Кодексу процедур цивільного виконання Франції). Частина залишку коштів є такою, на яку не може бути накладено арешт із тим, щоб власник банківського рахунку мав можливість забезпечити щоденні споживчі потреби (ст. L162-2 Кодексу процедур цивільного виконання Франції).

Сума, на яку не може бути накладено стягнення, виводиться банком і дорівнює твердій грошовій сумі у розмірі «доходу активної солідарності» (далі – RSA) (ст. L262-2 Кодексу соціальної діяльності та сімей Франції) (Code de l'action sociale et des familles). Дохід активної солідарності є допомогою держави для забезпечення мінімального доходу особам без доходів чи з низькими доходами. Наприклад, із 1 квітня 2018 р. сума RSA для однієї особи становить: без дітей – 550,93 євро; з однією дитиною – 826,40 євро; із двома дітьми – 991,68 євро; на кожну наступну дитину додатково 220,37 євро (Décret n 2018-324 du 3 mai 2018). Також не може бути звершено стягнення на виплати у зв'язку з нещасним випадком на виробництві, допомогу по безробіттю, соціальну допомогу, пенсію учасника бойових дій, допомогу на оплату оренди, допомогу спеціальної солідарності та ін. Для цього боржник протягом 15 днів надає банку листа, в якому подає роз'яснення щодо походження суми коштів. Також слід враховувати, що законодавством визначені певні види виплат, стягнення з яких можливо здійснювати тільки частково (ст. R162-4 Кодексу процедур цивільного виконання Франції).

З моменту накладення арешту боржник не має доступу до арештованих коштів. Сума боргу негайно перераховується на рахунок стягувача, хоча останній не може мати до неї негайного доступу.

Боржник має у своєму розпорядженні один місяць із моменту отримання повідомлення про арешт, щоб оскаржити процедуру. Для цього він повинен звернутися із клопотанням до судді із виконання (фр. *juge de l'exécution*, (JEX), суду Великої інстанції (фр. *tribunal de grande instance*) за місцем свого проживання (ст. R211-10, R211-11 Кодексу процедур цивільного виконання Франції). Звернення до суду призупиняє стягнення коштів із арештованих сум до моменту винесення судового рішення (фр. *ordonnance*) у разі відхилення клопотання. Водночас стягнення коштів може бути здійснено за дозволом суду. Розмір суми також має бути вказано судом. Якщо судом буде задоволено клопотання боржника, відповідне рішення буде надіслано банку, й арештована сума повернеться в розпорядження боржника.

Впродовж останніх років процедура арешту банківського рахунку достатньо еволюціонувала шляхом дематеріалізації. Дедалі частіше банки дають згоду на надсилання виконавцями правосуддя актів про арешт виключно в електронному вигляді за допомогою порталу EDI (фр. *Echange des données dematerialisées*).

Таким чином, виконавець правосуддя може надіслати акт про арешт у той самий день, коли до нього звернувся стягувач, навіть у найбільш віддалене відділення банку.

У разі визнання боргу та за відсутності оскарження виконавець правосуддя надає банку сертифікат про відсутність оскарження. Як уже зазначалося вище, він має зачекати один місяць, щоб переконатися в тому, що боржник не оскаржив арешт рахунку. Про факт оскарження арешту боржник повинен повідомити виконавця правосуддя, щоб останній не надіслав банку згадуваний сертифікат у той самий день, коли здійснено оскарження (Cour de Cassation). У разі не інформування виконавця правосуддя боржнику може бути відмовлено судом у розгляді його клопотання (Cour de Cassation). Стягувач отримає перерахунок арештованої суми у розмірі, що належить йому до виплати, відразу після завершення терміну на оскарження. Після завершення операції по перерахунку суми заборгованості рахунок боржника відновить своє нормальне функціонування (ст. R211-6, R211-8 Кодексу процедур цивільного виконання Франції).

Швидка й ефективна реалізація процедури арешту-стягнення коштів із банківських рахунків боржника стала можливою після запровадження Реєстру банківських рахунків (фр. Fichier des comptes bancaires – FICOBA).

Насамперед слід зазначити, що Реєстр був створений у 1971 р. (інформатизований у 1982 р.). Його законодавчою основою стала ст. 1649 А Загального податкового кодексу Франції (фр. Code général des impôts) (Code général des impôts), якою покладено обов'язок на всі підприємства, установи й організації, котрі підлягають контролю адміністративної влади, і всіх осіб, які отримують дохід від цінних паперів, акцій або готівкою, повідомляти податковим органам про відкриття чи закриття банківського рахунку.

У цьому реєстрі міститься інформація щодо відкриття, зміни та закриття всіх видів банківських рахунків у Метрополії (європейській частині Франції) та Заморських департаментах і територіях, а саме спільних, поштових, ощадних та інших, що належить фізичним чи юридичним особам. Для Мойотт і територій Сен-П'єр і Мікелон декларування здійснюється у FICOM – Реєстрі, який ведеться й утримується Емісійним інститутом заморських територій Франції. У Реєстрі міститься інформація, що походить від податкового декларування, її наповнення покладається на органи, які обслуговують рахунки, і контролюється загальною Генеральною дирекцією публічних фінансів (фр. DGFP).

Важливим моментом є те, що в Реєстрі наявна інформація щодо рахунків, однак вона не містить відомостей щодо руху коштів на них. Тобто інформація з Реєстру може бути використана як підстава для звернення до банку боржника з актом про арешт банківського рахунку.

Забезпечення утримання Реєстру у його оновлення (ідентифікаційні дані, зміна назви, юридичної адреси) здійснюється Генеральною дирекцією публічних фінансів за допомогою спеціального програмного забезпечення.

Надання інформації для її внесення в Реєстр здійснюється банками впродовж місяця після відкриття чи закриття рахунку. Відповідно до ст. 3 Постанови від 14 червня 1982 р. (Arrêté du 14 juin 1982) у вказаному Реєстрі інформація зберігається протягом 10 років після реєстрації інформації про закриття рахунку.

У Реєстрі банківських рахунків містяться такі дані щодо фізичних осіб: назва й адреса установи де відкритий рахунок, номер, вид, тип і характеристики рахунку, дата і вид задекларованої операції (відкриття, закриття, зміна), а також ім'я, прізвище, дата і місце народження, адреса власника рахунку та номер приватного підприємця. Стосовно юридичних осіб наявні дані стосовно назви, організаційно-правової форми, номер приватного підприємця, адреси місцезнаходження (FICOBA).

Водночас право прямого доступу до Реєстру банківських рахунків було надано виконавцям правосуддя лише 1 червня 2010 р. Відтоді виконавці правосуддя використовують цей Реєстр напряму через їхнє програмне забезпечення або через надсилання бланку запиту (www.portail-huissier.com), що надається Асоціацією електронних прав і комунікацій. Вказаний бланк запиту повністю дематеріалізований і адресується адміністративному центру FICOBA. Відповідь на вказаний запит виконавець правосуддя отримує в тій самій формі протягом 24 годин. Відповідь на запит залишиться в реєстрі доти, поки не буде прочитаною. З часу ознайомлення з інформацією остання залишиться доступною ще протягом 3 днів, після чого файл буде знищений безповоротно відповідно до вимог Національної комісії з питань інформації та свобод (CNIL) (ADEC).

Варто вказати, що реєстр банківських рахунків як єдина база даних про усі можливі банківські рахунки функціонує у більшості європейських країн. У Німеччині, Франції, Нідерландах, щоб накласти арешт на рахунки боржника, необхідно знати тільки його ідентифікаційний номер. Уніфіковані системи автоматично надсилають інформацію про такий арешт у всі фінустанови країни. Якщо в період арешту рахунку боржник спробує відкрити новий, на нього автоматично буде накладено арешт у межах суми стягнення.

В Україні, як і у Франції, стягнення за виконавчими документами здійснюється насамперед на кошти боржника у національній та іноземній валютах, інші цінності, у т. ч. на кошти на рахунках боржника у банках та інших фінансових установах. Готівкові кошти, виявлені у боржника, вилучаються та зараховуються на відповідні рахунки органів державної виконавчої служби, приватного виконавця не пізніше наступного робочого дня після вилучення, про що складається акт. На кошти та інші цінності боржника, які перебувають на рахунках і на зберіганні у банках чи інших фінансових установах, на рахунках у цінних паперах у депозитарних установах, накладається арешт не пізніше наступного робочого дня після їх виявлення. Арешт поширюється також на кошти на рахунках, відкритих після винесення постанови про накладення арешту (ст. 48 Закону України «Про виконавче провадження») (Про виконавче провадження).

В Україні, як і у Франції, законом визначено перелік видів доходу, на який не може бути звернено стягнення. Так, відповідно до ст. 73 Закону України «Про виконавче провадження» стягнення не може бути звернено на такі виплати:

- 1) вихідну допомогу, що виплачується в разі звільнення працівника;
- 2) компенсацію працівнику витрат у зв'язку з переведенням, направленням на роботу до іншої місцевості чи службовим відрядженням;
- 3) польове забезпечення, надбавки до заробітної плати, інші кошти, що виплачуються замість добових і квартирних;
- 4) матеріальну допомогу особам, котрі втратили право на допомогу по безробіттю;
- 5) допомогу у зв'язку з вагітністю та пологами;
- 6) одноразову допомогу у зв'язку з народженням дитини;
- 7) допомогу при усиновленні дитини;
- 8) допомогу на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування;
- 9) допомогу на дітей одиноким матерям;
- 10) допомогу особам, зайнятим доглядом трьох і більше дітей віком до 16 років, по догляду за дитиною з інвалідністю, по тимчасовій непрацездатності у зв'язку з доглядом за хворою дитиною, а також на іншу допомогу на дітей, передбачену законом;
- 11) допомогу на лікування;
- 12) допомогу на поховання;
- 13) щомісячну грошову допомогу у зв'язку з обмеженням споживання продуктів харчування місцевого виробництва й особистого підсобного господарства громадян, які проживають на території, що зазнала радіоактивного забруднення;
- 14) дотації на обіди, придбання путівок до санаторіїв і будинків відпочинку за рахунок фонду споживання (Про виконавче провадження).

Стягнення не здійснюється також із сум:

- 1) неоподаткованого розміру матеріальної допомоги;
- 2) грошової компенсації за видане обмундирування та натуральне постачання;
- 3) вихідної допомоги в разі звільнення (виходу у відставку) з військової служби, служби в поліції та Державної кримінально-виконавчої служби України, а також грошового забезпечення, що не має постійного характеру, та в інших випадках, передбачених законом;
- 4) одноразової грошової допомоги у разі загибелі (смерті), інвалідності або часткової втрати працездатності без встановлення інвалідності військовослужбовців, військовозобов'язаних і резервістів, котрі призвані на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори чи для проходження служби у військовому резерві;
- 5) грошової допомоги, пов'язаної з безоплатним забезпеченням протезування (ортезування) учасника антитерористичної операції, учасника здійснення заходів із забезпечення національної безпеки й оборони, відсічі та стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій і Луганській областях, які втратили функціональні можливості кінцівок, благодійної допомоги, отриманої зазначеними особами, незалежно від її розміру та джерела походження (Про виконавче провадження).

З наведеного можемо зробити висновок про те, що законодавством обох країн встановлено обмеження щодо стягнення коштів із доходів осіб, котрі забезпечують на мінімальному рівні проживання боржників – фізичних осіб. Варто відзначити, що підхід до визначення такого рівня різниться. У Франції законодавець не виокремлює окремі види соціальних виплат, на суми яких не може бути звернено стягнення, а визначає мінімальний рівень забезпечення щомісячного доходу боржника та його сім'ї незалежно від джерел походження цього доходу. В Україні не допускається звернення стягнення на окремі види доходу, однак відсутні мінімальні гарантовані суми щомісячного доходу, які мають залишитися у розпорядженні боржника та його сім'ї.

В Україні виконавцям стосовно боржників – фізичних осіб доводиться надсилати окремими листами постанови про арешт рахунків у всі банки країни (щодо боржників – юридичних осіб і фізичних осіб – підприємців виконавці можуть отримати інформацію про наявність банківських рахунків внаслідок запиту від органів податкової служби). Це тривала та трудомістка процедура, адже йдеться про пересилання поштою. Також на практиці банки не надають інформації про залишки коштів на рахунках боржників, для цього необхідно оформляти спеціальну вимогу. Проте в здебільшого, навіть отримавши такий документ, фінустанови все одно відмовляються розголошувати інформацію про рахунки боржника, пояснюючи це принципом збереження банківської таємниці.

На нашу думку, запровадження в Україні на зразок французької технологічної й уніфікованої системи обліку банківських рахунків значно зменшило б час для виявлення рахунків і різко збільшило б ефективність виконання судових рішень.

На наше переконання, створення єдиного реєстру як бази даних банківських рахунків є необхідним кроком для підвищення рівня виконання судових рішень. Більше того, у березні 2018 р. Міністерство юстиції заявило про розгортання роботи із впровадження системи автоматизованого арешту коштів боржника (Мін'юст запроваджуватиме систему...). На практиці реалізовано тільки процедуру автоматизованого арешту коштів у банках за виконавчими провадженнями про стягнення аліментів (Як відбувається автоматизований арешт...).

Висновки. Таким чином, вивчення досвіду Франції, яка вже більше 35 років користується автоматизованою системою арешту коштів боржника, видається не тільки доцільним, але й важливим та актуальним завданням для правової спільноти України. Специфіка виконавчого провадження Франції полягає в тому, що саме існування норм виконавчого провадження дає можливість боржнику добровільно виконати свої зобов'язання,

інакше ці дії будуть здійснені в автоматичному порядку. Бути недобросовісним боржником не вигідно та небезпечно для конкретної особи, оскільки засоби забезпечувального та примусового характеру значно обмежують права боржника щодо розпорядження своїм майном і є дорогими, тобто значно збільшують зобов'язання.

Список використаних джерел:

1. Мін'юст запроваджуватиме систему автоматизованого арешту коштів боржників. URL: <https://minjust.gov.ua/news/ministry/minyust-zaprovdjvavtime-sistemu-avtomatizovanogo-areshtu-koshtiv-borjnikiv>.
2. Про виконавче провадження : Закон України. *Відомості Верховної Ради*. 2016. № 30. Ст. 542. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19#Text>.
3. Як відбувається автоматизований арешт коштів на рахунку боржника. URL: https://buh.ligazakon.net/ua/news/197489_yak-vdbuvatsya-avtomatizovaniy-aresht-koshtiv-na-rakhunku-borzhnika--mnyust.
4. ADEC. URL: <http://www.adec-sas.com/project/ficoba/>.
5. Arrêté du 14 juin 1982 relatif à l'extension d'un système automatisé de gestion du fichier des comptes bancaires. URL: https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do;jsessionid=8B5268608E372E98C1991AD5B6ACCA77.tplgfr24s_2?cidTexte=JORFTEXT00000864438&idArticle=&dateTexte=20180730.
6. Code de l'action sociale et des familles. URL: <https://www.legifrance.gouv.fr/affichCodeArticle.do?cidTexte=LEGITEXT000006074069&idArticle=LEGIARTI000006797175&dateTexte=&categorieLien=cid>.
7. Code de procédure civile. URL: https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do;jsessionid=D2664EA2EA3D4F5B58D1A9AF7A4ADFAC.tplgfr28s_2?cidTexte=LEGITEXT000006070716&dateTexte=20180731.
8. Code des procédures civiles d'exécution. URL: <https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?cidTexte=LEGITEXT000025024948&dateTexte=20180527/>.
9. Code général des impôts. URL: https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do;jsessionid=7640F30C1CDAFD14FA439AC401675206.tplgfr26s_3?idSectionTA=LEGISCTA000027781495&cidTexte=LEGITEXT000006069577&dateTexte=20180712.
10. Cour de Cassation, Chambre civile 2, du 8 novembre 2001, 99-20.159, Inédit. URL: <https://www.legifrance.gouv.fr/juri/id/JURITEXT000007428666/>.
11. Décret n 2018-324 du 3 mai 2018 portant revalorisation du montant forfaitaire du revenu de solidarité active. URL: <https://www.legifrance.gouv.fr/eli/decret/2018/5/3/SSAA1805966D/jo/texte>.
12. Donnier M. Voies d'exécution et procedure de distribution. Editions LITEC, 1993.
13. FICOBA: Fichier national des comptes bancaires et assimilés. URL: <https://www.cnil.fr/fr/ficoba-fichier-national-des-comptes-bancaires-et-assimiles>.
14. Vincent J., Prevault J. Voies d'execution et procedures de distribution. Editions DALLOZ, 1999.

References:

1. Miniust zaprovadzhuvatyme systemu avtomatyzovanoho areshtu koshtiv borzhnykiv. [The Ministry of Justice will introduce a system of automated seizure of debtors' funds]. URL: <https://minjust.gov.ua/news/ministry/minyust-zaprovdjvavtime-sistemu-avtomatizovanogo-areshtu-koshtiv-borjnikiv>.
2. Pro vykonavche provadzhenia: Zakon Ukrainy. [On Enforcement Proceedings: Law of Ukraine]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady*, 2016, № 30, st. 542. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19#Text>.
3. Iak vidbuvaietsia avtomatyzovanyi aresht koshtiv na rakhunku borzhnyka. [How is the automated seizure of funds in the debtor's account]. URL: https://buh.ligazakon.net/ua/news/197489_yak-vdbuvatsya-avtomatizovaniy-aresht-koshtiv-na-rakhunku-borzhnika--mnyust.
4. ADEC. URL: <http://www.adec-sas.com/project/ficoba/>.
5. Arrêté du 14 juin 1982 relatif à l'extension d'un système automatisé de gestion du fichier des comptes bancaires. URL: https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do;jsessionid=8B5268608E372E98C1991AD5B6ACCA77.tplgfr24s_2?cidTexte=JORFTEXT00000864438&idArticle=&dateTexte=20180730.
6. Code de l'action sociale et des familles. URL: <https://www.legifrance.gouv.fr/affichCodeArticle.do?cidTexte=LEGITEXT000006074069&idArticle=LEGIARTI000006797175&dateTexte=&categorieLien=cid>.
7. Code de procédure civile. URL: https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do;jsessionid=D2664EA2EA3D4F5B58D1A9AF7A4ADFAC.tplgfr28s_2?cidTexte=LEGITEXT000006070716&dateTexte=20180731.
8. Code des procédures civiles d'exécution. URL: <https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?cidTexte=LEGITEXT000025024948&dateTexte=20180527/>.
9. Code général des impôts. URL: https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do;jsessionid=7640F30C1CDAFD14FA439AC401675206.tplgfr26s_3?idSectionTA=LEGISCTA000027781495&cidTexte=LEGITEXT000006069577&dateTexte=20180712.
10. Cour de Cassation, Chambre civile 2, du 8 novembre 2001, 99-20.159, Inédit. URL: <https://www.legifrance.gouv.fr/juri/id/JURITEXT000007428666/>.
11. Décret n 2018-324 du 3 mai 2018 portant revalorisation du montant forfaitaire du revenu de solidarité active. URL: <https://www.legifrance.gouv.fr/eli/decret/2018/5/3/SSAA1805966D/jo/texte>.
12. Donnier, M. (1993). Voies d'exécution et procedure de distribution. Editions LITEC.
13. FICOBA: Fichier national des comptes bancaires et assimilés. URL: <https://www.cnil.fr/fr/ficoba-fichier-national-des-comptes-bancaires-et-assimiles>.
14. Vincent, J., Prevault, J. (1999). Voies d'execution et procedures de distribution. Editions DALLOZ, 1999.